“De tijd van een boos gesprek is voorbij”

Mr. Stijn Boot is al ruim twintig jaar advocaat in het omgevingsrecht. In die tijd zag hij maatwerk plaatsmaken voor eenheidsworst, een ontwikkeling die hij niet toejuicht. Toch blijft hij het juridisch puzzelen leuk vinden. “Wij zijn er als advocaten om de macht van de overheid te controleren.”

Waarom ben je advocaat geworden in het omgevingsrecht?

“Dat was oorspronkelijk nooit het plan, maar in mijn rechtenstudie merkte ik dat ik het juridisch puzzelen het allerleukste vond. Plus de diversiteit aan zaken. Je werkt niet voor één klant, het is altijd anders, er staat altijd druk op, en de belangen zijn groot. Zo heb ik alsnog gekozen voor de advocatuur. Ik werk er nu al 23 jaar in en heb nog geen moment spijt gehad. Bij AKD in Rotterdam, het grote kantoor waar ik ooit begon, was ik één van de weinigen die het echte milieurecht deed. Het is een vakgebied waar maar heel weinig advocaten voor kiezen, want het is erg technisch – er komen onderzoeksrapporten bij kijken, en heel veel regels die heel vaak veranderen. Daarnaast is er de macht en kracht die de overheid heeft, waarbij wij er als advocaten zijn om die macht te controleren. Dat geeft een mooi spanningsveld.
Ik startte in 2005 een eigen bureau, omdat ik merkte dat ik steeds meer in de rol kwam waarin ik andere mensen moest gaan managen. Ik doe liever het ambachtelijke handwerk: pleiten en dossiers uitdiepen. Ook prettig is dat ik zelf kan kiezen welke zaken ik wel en niet aanneem. Principiële bezwaren tegen bepaalde zaken of klanten heb ik niet, hoewel dat in mijn vakgebied natuurlijk ook minder snel aan de orde is dan in bijvoorbeeld het strafrecht.”

Ook een vervuilende kolencentrale weiger je dus niet?

“Niet principieel. Het gaat mij om het recht en de bescherming tegen de overheid. Iedereen moet dezelfde spelregels naleven. Er zijn wel zaken die ik niet heb aangenomen omdat ik het gevoel had dat er in de bedrijfsvoering dingen met opzet misgingen. Als er iets vervelends gebeurt heb je ook recht op een goede verdediging, maar als het moedwillig gebeurt vind ik het niet leuk. Maar ik kom dat niet vaak tegen hoor!
Als een klant niet kan winnen, of de positie er alleen maar slechter van wordt, neem ik een zaak ook niet aan. Ik zie nog veel te veel om mij heen dat er wordt geprocedeerd, terwijl duidelijk is dat het kansloos is.”

Wat valt je op in de afgelopen 25 jaar milieurecht?

“Het is er niet beter op geworden. Er is meer wetgeving, maar van mindere kwaliteit, met veel onduidelijkheden - en daardoor veel procedures en veel onzekerheid bij bedrijven. Het grootste gemis in het milieurecht vind ik dat we steeds minder milieuvergunningen hebben. Alles moet volgens algemene regels, zoals uit het Activiteitenbesluit. Dat zou dan efficiënt zijn. In een vergunning kun je onderhandelen over maatwerk, maar nu wordt alles in een eenheidsworst geduwd, waarbij niemand meer weet welk regeltje nou waarop van toepassing is. Ik vind dat echt een verschraling van het milieurecht.
Neem ook de Omgevingswet, waar ze nu al járen mee bezig zijn. Die gooit alles overhoop, terwijl het recht dat we hebben volgens mij prima werkbaar is. Alles moet weer opnieuw worden uitgezocht, met risico op handhaving en procedures. Voordat het weer een beetje windstil wordt ben je jaren verder. Voor mij is het leuk, het levert een boel werk op, maar ik weet niet welke winst je daarmee voor de maatschappij denkt te kunnen behalen. Voor de afvalsector valt de Omgevingswet qua inhoud wel mee. Ongeveer 80 procent van het afvalstoffenrecht wordt bepaald vanuit het Europees recht, daar kunnen we in Nederland niet zoveel aan veranderen. Maar de hele systeemwijziging zal ook voor de afvalsector veel onzekerheden opleveren.”

Welke ontwikkelingen zag je in de handhaving de afgelopen 25 jaar?

“Er wordt strenger gehandhaafd. De tijd van een boos gesprek of een waarschuwing is voorbij. Er is nu een handhavingsbeginsel: als er een overtreding is, moet er gehandhaafd worden, dat zie je aan het aantal procedures. Ook de dwangsommen en transactievoorstellen worden hoger.
Het strafrecht is daarnaast enorm vertraagd – het kan zijn dat je voor een overtreding vrij snel bestuursrechtelijk wordt aangesproken, en dan pas twee jaar later iets hoort van de strafrechtelijke kant van de zaak. Het dossier opmaken is een tijdrovend proces in het strafrecht, en het Functioneel Parket is zwaar onderbemand. Dat draagt niet bij aan de effectiviteit van de handhaving, maar het is ook gewoon heel vervelend. Je denkt dat iets bestuursrechtelijk is opgelost, terwijl het een paar jaar later toch een staartje krijgt.”

Hoe los je dat op?

“Ik denk dat de kwaliteit van de wetgeving daar een rol in speelt, en dat overheden niet altijd goed samenwerken. Zeker bij afvalstoffenrecht zie je dat de ene Omgevingsdienst een hele andere visie heeft dan een andere – om van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) nog niet te spreken. Dat geeft onzekerheid. Ik ken bedrijven die van afvalstoffen bouwstoffen maken en toepassen, die door de ene Omgevingsdienst met open armen worden ontvangen, terwijl ze door een andere dienst in een andere provincie praktisch de deur uit worden gejaagd. Ik begrijp wel dat een bedrijf dan zegt, ‘laat maar, ik pas wel schone grond toe, dan ben ik van het gezeur af.’ Dat lijkt me niet in het belang van het afvalstoffenrecht en de circulaire economie. Omgevingsdiensten zouden om te beginnen meer kennis moeten delen en hun beoordeling uniformeren.”

Stijn Boot is advocaat gespecialiseerd in omgevingsrecht, waaronder het milieu- en afvalstoffenrecht. In 2005 startte hij een eigen advocatenkantoor, BHW Advocaten. Ook verzorgt hij cursussen en opleidingen op het gebied van omgevingsrecht en het afvalstoffenrecht. Sinds 2011 schrijft hij columns voor *Vakblad Afval!*, met name over rechtszaken over vergunningen en handhaving.

Zie je ook veranderingen doordat burgers mondiger zijn geworden, en bijvoorbeeld meer klagen via social media?

“Ik denk absoluut dat dat invloed heeft. Naast social media komt dat ook door digitalisering van uitspraken en dat kranten meer schrijven over milieurecht. Mensen hebben meer ingangen tot kennis en klagen nu met specifieke uitspraken arresten in de hand. Zeker particulieren hadden vroeger die kennis niet. Gemeenten hebben hierdoor wel minder de kans om dingen even op hun beloop te laten. Maar voor het milieu is dat goed. Als er een overtreding is, dan moet er linksom of rechtsom iets gebeuren.”

Als jij nu de wet aan mocht passen om de circulaire economie vooruit te helpen, wat zou je dan doen?

“Beperkt tot afval, zou ik twee dingen kiezen. Ik zou heel graag willen zien dat er veel meer einde-afvalcriteria worden opgesteld. Zowel in Nederland als in Europa. Als tweede op mijn verlanglijstje staat een loket dat gewoon beslissingen durft te nemen over de vraag ‘wel of geen afvalstof’, en daar algemeen werkende rechtsoordelen voor kan geven. Dat geeft vooraf wat zekerheid dat een bedrijf een stof kan toepassen, omdat het geen afvalstof is. De ILT kent die mogelijkheid nu al, maar het geldt alleen voor degene die het aanvraagt. Dus als bedrijf X een rechtsoordeel heeft, en bedrijf Y niet, terwijl het met dezelfde afvalstof werkt, geldt het rechtsoordeel niet voor bedrijf Y. Die onzekerheid vertraagt de circulariteit.”

Lydia de Leeuw